

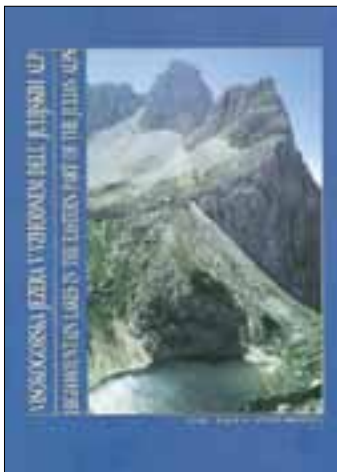

poslal obsežno pismo. Če na kratko povzamemo, se avtor ne strinja z oceno svojega vodnička, saj je ob vsem prostovoljnem delu, ki ga je vložil v Šentiljsko pot in vodniček po njej, po njegovem mnenju naredil veliko delo. In tu moram kot avtor ocene popolnoma soglašati z njim. Namreč, prostovoljnega dela je danes silno malo in tisti redki posamezniki, ki se ga še lotijo, potem doživijo še kritiko. Moja ocena pa ni bila toliko kritika kot enostavno mnenje, da je škoda, da ob vseh naporih na koncu zmanjka denarja ali pa prostovoljcev, da bi izdelku dali končno podobo, pentljico v podobi lektorskega in oblikovnega pregleda. Ob pisanju svoje ocene nisem vedel, da je bilo to vse prostovoljno. Ne glede na to pa mislim, da se oba strinjava, da je škoda, ker je v celotni zgodbi en prostovoljec pač »zmanjkal«. Na tem mestu napako popravljam in čestitam Srečku Najmajstru in PD Paloma Sladki vrh za vloženo prostovoljno delo. Strinjam se, da taka oblika dela le preveč izumira, saj je včasih potreben le majhen vložek posameznika za velik učinek – le takih posameznikov mora biti več. Avtorju vodnička pa obljubljam, da se bom po njihovi poti vsekakor odpravil. (Marjan Bradeško)

Visokogorska jezera v vzhodnem delu Julijskih Alp

Visokogorska jezera v vzhodnem delu Julijskih Alp, uredil Anton Brancelj, Ljubljana, založba ZRC SA-ZU, 2002, 266 str.

Država Slovenija, vladne in nevladne organizacije, pa tudi Planinska zveza Slovenije v zadnjih letih veliko govorijo in pišejo o ohranjanju naše prvobitne narave, zanj pa tudi veliko storijo. Rodovitni ravninski deli na severovzhodu naše države so zaradi intenzivne pridelave hrane z umetnimi gnojili onesnaženi s pesticidi. Gorski svet pa zaradi velike popularizacije obisku-

je vse preveč ljudi, ki puščajo tam mnogo nezaželenih stvari.

Tudi Slovenska akademija znanosti in umetnosti, njen Znanstvenoraziskovalni center z Inštitutom za geografijo in Inštitutom za biologijo so pripravili in objavili že marsikatero študijo o naši naravni dediščini. Pred kratkim je izšla obsežna monografija z naslovom Visokogorska jezera v vzhodnem delu Julijskih Alp. Zbornik je posvečen mednarodnemu letu gora, celotno besedilo pa je natisnjeno vzporedno v slovenskem in angleškem jeziku. S tem si izdajatelj želi približati vedenje o naših prizadevanjih za čisto okolje tudi drugim v Evropi, kjer smo nekoč že bili in kjer želimo biti tudi v prihodnje. Knjiga je plod več kot desetletnih raziskav. Vsebuje 14 poglavij, ki jih je napisalo 18 avtorjev. Pri sedmih poglavjih je sodeloval dr. Anton Brancelj, ki je zbornik tudi uredil.

Knjiga je interdisciplinarna in skuša celovito predstaviti naša gorska jezera. Podaja njihov geografski opis in nastanek, hidrološke povezave med jezери ter fizične in kemijske lastnosti jezerskih voda. Opisuje življenje v njih danes in spremembe, ki so jih jezera doživela v zadnjih stoletjih. Klimatske značilnosti so prikazane na lokalni ravni in vključujejo tudi spoznanja o spreminjanju obsega Triglavskega ledenika. Dogajanja v vi-

sokogorskem okolju se ohranjajo v jezerskih sedimentih, kjer poleg klimatskih sprememb lahko zasledujemo tudi posledice človekove dejavnosti na tem območju. Knjiga opozarja na problem onesnaževanja visokogorja, ki ima lokalne in prekomejne razsežnosti. Dotakne se tudi problema vnašanja tujerodnih vrst rib v ta jezera. Zaključuje s pregledom človekovega vpliva na tem območju.

Dokler ni človek začel posegati v ta svet, so živa bitja, živali in rastline, pa tudi mikroorganizmi, ohranjali medsebojno ravnovesje, ki se je s človekovim aktivnim prihodom porušilo. Odveč pa je strah, da so vse vode v Alpah »zastrupljene«. Avtorji knjige so nam zagotovili, da je voda v više ležečih jezerih, nad kočama pri Kriških in Triglavskih jezerih, še pitna.

Ciril Velkovrh

Za »Feratarje«

Bine Mlač, Varneje po Feratah in Vodnik po dolomitskih Feratah, PZS, 2002

Takoj ko sem v roke prijel ličen vodniček, primeren za vsak nahrbtnik, sem se vprašal: »Zakaj ne v dveh kosih?« Namreč. Že iz naslova je razvidno, da bi besedilo lahko izšlo v dveh ločenih zvezkih – prvič, lažje za nošnjo, drugič, prvi del uporaben vedno, drugi le v Dolomiti. Naj bo že kakorkoli, Bine Mlač s soavtorjema (Nado Mlač in Aleksandrom Čičerovim) nam v založbi PZS ponuja vse, kar je bilo kdaj zapisano v raznih planinskih solah, in nas poučuje, kako se lotiti tistih najzahtevnejših poti, ki jih še štejemo med »poti« – vse drugo je potem že pravo alpinistično plezanje. Avtor nam tako pove, kako začeti, kje dobiti potrebno znanje, kako organizirati obiske teh poti, kakšne sploh so, nekaj o varovalih, opremi, strategiji in taktiki, varnostnih vidikih, navede pa tudi nekaj primerov takih poti.

Seveda pa preko sto strani pisanja tudi večjemu obiskovalcu go-

ra na trenutke ponuja stvari, ki so morda malce prestrokovne, po drugi strani pa nas avtor ponekod poučuje o povsem osnovnih zadevah. Prepričan sem, da bi bilo mogoče vsebino bolje prilagoditi razmeram, ki obiskovalce pričakajo v alpskih navpičnicah, opremljenih z železjem. Namreč, osnove morajo biti nekomu, ki sploh razmišlja o odhodu na tako pot, že v krvi. Smernice, ki nam jih avtor ponuja, so zapisane na trenutke v nekoliko hudomušnem slogu, kar gotovo popestri branje, po drugi strani pa sta urejenost znotraj poglavij in zlasti smiselnost nekaterih mednaslovov vprašljivi, saj vsaj meni pri branju nista pomagali, prej nasprotno – nekako nisem začutil strukture. Tako je denimo poglavje o snegu pri Strategiji in taktiki, o stroških obiska Ferat pa avtor piše v Varnostnih vidikih.

Drugi del vodnička nas zares povede na pot – v dolomitske navpičnice, v naslednje skupine: ToFane, Monte Cristallo in Pomagagnon, Cadini di Misurina, Sekstensi Dolomiti, Sorapiss, Monte Pelmo, Civetta, Moiazza, Schiara, Catina-cio/Rosengarten in Brenta. Vsako skupino nam avtor na kratko tudi predstavi, pove, kako do tja pride-mo, našteje koče in poti, doda pa še seznam zemljevidov, in, kar je no-

vost, nekaterih spletnih povezav. Dobra ideja! Opisanih je štiriinpetdeset Ferat – od informacije o parkirišču preko vseh potrebnih podatkov o potrebnem času do samega opisa poti. Vse poti so ponazorjene s skico, ponekod panoramsko, ponekod samo v »tlorisu«.

In za konec še nekaj – izraz Ferate se je očitno prijel, ne vem pa, ali mora tisti, ki se vzpenja po njih, res biti »Feratar«. Konec koncev pa se v navpičnici o tem ne bo nihče spraševal, tam bo imel vsakdo dovolj dela z napredovanjem, ravnotežjem, iskanjem poti ... In Mlačeva dva vodnička mu bosta v dobro oporo.

Marjan Bradeško

Mojstrova Slovenija

Moja Slovenija (Potomonografija), Fotografije Joca Žnidaršič, spremno besedilo Željko Kozinc. Ljubljana, Veduta AŽ, 2002.

Morda ste ljubiteljski Fotograf, morda se veliko potepate po slovenskih pokrajinah, morda vam je uspelo nekaj lepih posnetkov in morda si zato že domišljate, da imate dobre krajinske Fotografije, da ste dober krajinski Fotograf. Vsi, ki vam po glavi rojijo take misli, potrebujete nekaj, kar vas bo streznilo in postavilo na realna tla. Nič lažjega, le novo Potomonografijo Joca Žnidaršiča Moja Slovenija vzemite v roke. Če bo po prelistanju knjige kdo še vztrajal na svojih pozicijah, mu pač nikoli ne bo jasno, kaj je mojstrstvo. Kdor se le malo spozna na krajinsko Fotografijo, bo vedel, da ni mačji kašelj spraviti skupaj za celo knjigo Fotografij z vseh koncev Slovenije, in to ne povprečnih, posnetih ob katerikoli priliki, ampak Fotografij, ki so nastale v izjemnem svetlobnem trenutku, Fotografij, ki jih je v okvir časa in prostora ujelo oko mojstra. A ni sta potrebna le izjemen pogled in občutek, potrebno je tisoče in tisoče ur, ko čakaš na sonce, na strelo, na meglico, na drobne malenkosti, ki dajo posnetku dušo. Ve-

sel sem, da mi je do sedaj nekaj takih posnetkov uspelo, ampak nabrati jih za knjigo, to je pa že druga pesem. Zato sem po eni strani z navdušenjem pregledal knjigo, po drugi strani pa sem že začel pisati oglas, da prodajam Fotografsko opremo. Naj obupam ali naj se učim? Čeprav nas kvaliteta predstavljenih Fotografij peha v prvo možnost, bo bolje, da se lepo usedemo, gremo od slike do slike in se poskušamo kaj naučiti.

Zdaj verjetno mnogi že sumite, da sem mastno plačal za te besede. Sicer se ne bi branil, ampak tokratni zapis je le odraz tega, kar se je uleglo na mojo dušo, na dušo, ki ji potepanje po Sloveniji ni tuje in ki približno ve, kakšna je pot do takih posnetkov. V svojo obrambo lahko še zapišem, da prav vse Fotografije v knjigi niso in ne morejo biti umetnine, pri nekaterih bomo zamižali na eno, morda tudi na obe očesi, ampak celotne podobe to ne bo pokvarilo. In krivičen bom, če bom pri tej podobi omenjal le Fotografa. Knjigo je namreč do končne oblike in vsebine pripeljala trojica mojstrov. Poleg Fotografa sta za to poskrbela še oblikovalec Miljenko Licul in pisec spremnega besedila Željko Kozinc. Če pobliže pogledamo življenjepise in dosežke vseh treh, niti ne moremo biti kaj dosti prese-nečeni nad knjigo, o kateri je škoda

